

Vapo Oy

Viitajoen ja Vepsänjoen sähkökoekalastukset v. 2009

Viitajoen ja Vepsänjoen sähkökoekalastukset v. 2009**Sisältö**

1	JOHDANTO	1
2	SÄHKÖKOEKALASTUKSET.....	1
2.1	Aineisto ja menetelmät.....	1
2.2	Tulokset.....	1

Liitteet

Liite 1	Sähkökoekalastuskohteet
Liite 2	Sähkökoekalastusten perustulokset
Liite 3	Sähkökoekalastuskohteiden valokuvat

Pöyry Environment Oy

Eero Taskila, FM

Yhteystiedot
PL 20, Tutkijantie 2 A
90571 Oulu
puh. 010 33280
sähköposti etunimi.sukunimi@poyry.com

1 JOHDANTO

Vapo Oy suunnittelee Oulun kaupungissa, entisen Ylikiiimingin kunnan alueella sijaitsevien Jakosuon ja Muuraissuon ottamista turvetuotantoon ja on toimittanut sitä koskevan ympäristövaiikutusten arviointiohjelman Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle.

Jako-Muuraissuo sijaitsee Sanginjoen pohjoispuolella noin 7-11 km Ylikiiimingin taajamasta etelään. Alustavien suunnitelmien mukaan hankealueen kuivatusvedet johdettaisiin joko kokonaan tai osittain Vepsänjoen valuma-alueelle reittiä Viitaoja – Viitajoki – Iso-Seluskanjärvi – Seluskanoja – Vepsänjoki – Kiiminkijoki (liite 1).

YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa yhteysviranomaisen on vaatinut mm. selvittämään alapuolisen vesistön virtavesikalastoa. Tässä selvityksessä esitetään Viita- ja Vepsänjoella ke-sällä 2009 tehtyjen sähkökoekalastusten tulokset.

2 SÄHKÖKOEKALASTUKSET

2.1 Aineisto ja menetelmät

Viitajoki on pääasiassa suomaastossa kulkevaa uomaa, jossa soveliaita sähkökoekalastuskohteita on vain vähän. Ylikiiimingin osakaskunnan esimieheltä ja Viitajoen alaosalla asuvalta paikalliselta saatujen tietojen mukaan Viitajoen alaosalla ei ole koskia. Jonkinlaisia koskialueita oli heidän mukaansa vain Lusikkalehdon kohdalla (liite 1). Karttatarkastelun perusteella Lusikkalehdon kohdalla oli potentiaalisia koskialueita vajaan kilometrin matkalla. Tällä alueella joki-uomaa tarkastettiin mastossa noin 1,3 km:n matkalta. Tarkastetun alueen alapuolella vesistö oli suvantomaista kapeaa jokea ja yläpuolella suopuroa. Alueella oli yksi kivikkokokoski ja yksi matala hidasvirtainen alue, jossa oli muutama kivi. Molemmat alueet koekalastettiin, mutta kumpikaan alue ei ollut kovin edustava kalastuskohde.

Iso-Seluskajärven alapuolisella Vepsänjoella oli kolme sähkökoekalastuksiin hyvin soveltuvaa koskialuetta, joilta kaikilta kalastettiin yksi koeala.

Viita- ja Vepsänjoen sähkökoekalastukset tehtiin 25.-27.8.2009 Hans Grassl ELT 60II Gilaitteella 600 V jännitettä käyttäen. Kalastusolosuhteet olivat hyvät eli virtaama joissa oli edelleen lähellä kesän alivirtaamaa. Koealat kalastettiin kolmeen kertaan ja tulokset on esitetty kolmen kalastuskerran yhteistuloksina ilman kalastettavuusarvolla tehtävää laskennallista korjausta. Viitajoen koealat, joilta saalista ei saatu ollenkaan, kalastettiin kahteen kertaan. Koealojen sijainti on esitetty liitteessä 1, koekalastusten perustulokset liitteessä 2 ja koealojen valokuvat liitteessä 3. Sähkökoekalastuskohteista tehtiin myös habitaattikuvaukset (liite 2) eli määritettiin vesisyvyys, pintavirran nopeus ja pohjan laatu (hiekkä, sora, kivi, louhi). Kasvilajien ja makrolevien esiintyminen arvioitiin peittävyysprosenttein ja lisäksi arvioitiin pohjalle sekä kasveille kertyneen sakkauman määrä.

2.2 Tulokset

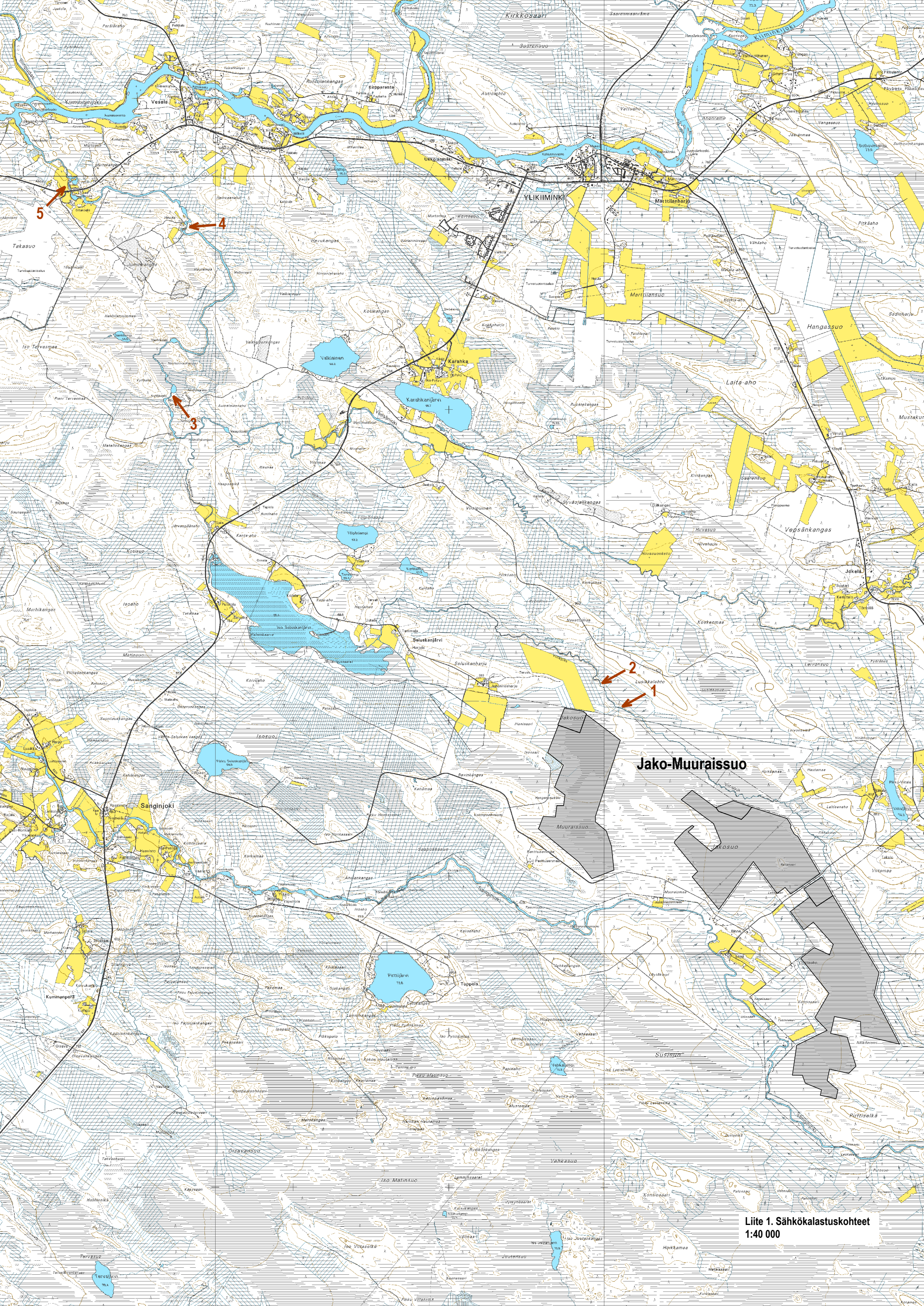
Viitajoen koealoista koeala 1 oli kivikkopohjaista koskea, jossa oli runsaasti puuta/risukkoa (liite 2 ja 3). Alue oli lähes kasviton. Koeala 2 oli hiesupohjaista hidasvirtaista uomaa, jossa oli muutama kivi ja vähän ulpukkaa (*Nuphar lutea*). Rihmamaisia viherleviä ei koealoilla ollut. Koealalla 1 oli vähän ruskeaa pohjasakkaa, ja koealalla 2 ulpukoissa oli runsaasti ruskeaa sakkaa (liite 2). Vettä oli Viitajoessa vähän ja se oli hyvin ruskeaa.

Vepsänjoen koealat 3-5 olivat kivikko-louhikkopohjaisia koskia, joissa keskisyvyys oli 0,4-0,5 m ja keskimääräinen pintavirran nopeus 0,7-0,8 m/s (liite 2). Vesikasvillisuus oli pääasiassa vesisammalia (*Fontinalis dalecarlica*, *Fontinalis antipyretica*, *Hygrohypnum* sp.), joiden peittävyys oli 5-50 % (liite 2). Näiden lisäksi esiintyi hiukan järvisätkintä (*Ranunculus peltatus*), terttualpia (*Lysimachia thyrsiflora*), rentukkaa (*Caltha palustris*), myrkkyykeisoa (*Cicuta virosa*), raatetta (*Menyanthes trifoliata*) ja järvikortetta (*Equisetum fluviatile*). Ylin koeala (3) oli melko vuolas rännimäinen koski, jossa rihmamaisia viherleviä oli hiukan ja pohjasakkaa vähän. Sammal oli päältä puhdasta ja alla oli vähän ruskeaa sakkaa. Alemmilla alueilla (4 ja 5) rihmamaisia viherleviä oli hitaassa virrassa melko runsaasti (5 %) ja pohjasakkaa oli runsaasti. Varsinkin hitaassa virrassa sammalessa oli runsaasti ruskeaa sakkaa. Kosket olivat pohjasakan ja viherlevien vuoksi varsin huonokuntoisen näköisiä.

Viitajoen molemmat koealat olivat kalattomia (taulukko 1). Tulosten ja kenttähavaintojen perusteella Viitajoen kalataloudellinen merkitys on hyvin vähäinen. Joki voinee kuitenkin toimia ainakin jossakin määrin kevätkutuisten kalalajien lisääntymis- ja pienpoikasalueena. Vepsänjoen koskikalasto oli pääasiassa kivisimppua. Muutoin kalasto oli niukka. Kivisimpun lisäksi esiintyi pienin tiheyksin taimenta, haukea ja madetta sekä satunnaisesti ahventa, särkeä, seipiä ja mutua. Vepsänjoen alaosan koskilta saadut yksittäiset taimenenpoikaset lienevät nousseet jokeen Kii-minkijosta.

Taulukko 1 Sähkökoekalastusten laskennallisesti korjaamattomat tulokset (yks./aari) Viita- ja Vepsänjoella v. 2009.

Alue	Taimen	Hauki	Ahven	Made	Särki	Seipi	Mutu	Kivisimppu
Viitajoki 1	-	-	-	-	-	-	-	-
Viitajoki 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Vepsänjoki 3	-	-	2,5	-	-	-	-	48,3
Vepsänjoki 4	0,5	1,0	-	0,5	1,5	-	-	27,5
Vepsänjoki 5	0,5	0,5	-	0,5	-	0,5	0,5	9,7

Viitajoki 1 (3460031/7208329)

3x15 m =45 m², syv. 0,1-0,3 x 0,15 m, virt. 0,3-0,5 m/s.

Pohja kivikko 100 %, runsaasti puuta/risukkoa. Pintakiviä 30 %.

Lähes kasviton, Fontinalis ant. +.

Ei rihmamaisia viherleviä, pohjasakkaa vähän. Sammalessa sakkaa hiukan.

Vettä vähän ja vesi hyvin ruskeaa. Silmämääräisesti arvioiden kalataloudellinen arvo erittäin vähäinen.

Lyhyt lampareiden välinen koski.

2 kalastuskertaa, ei saalista

Viitajoki 2 (3459955/7208454)

3x19 m =57 m², syv. 0,1-0,4 x 0,3 m, virt. 0,1-0,2 m/s.

Pohja kantava (osin upottava) hiesu, muutama kivi.

Nuphar lut. 2 %.

Ei rihmamaisia viherleviä, pohja pölisevä hiesu. Ulpukoissa runsaasti ruskeaa sakkaa.

Vesi hyvin ruskeaa. Silmämääräisesti arvioiden kalataloudellinen arvo vähäinen.

Ei edustava kalastuskohde

2 kalastuskertaa, ei saalista

Vepsänjoki 3, Kyllökoski (3454431/7212223)

4x30 m =120 m², syv. 0,2-0,7 x 0,5 m, virt. 0,2-1,2 X 0,8 m/s.

Pohja kivikko 100 %, pintakiviä +.

Fontinalis dal. 5 %, Fontinalis ant. +, Hygrohypnum sp. +

Rihmamaisia viherleviä hiukan (+), pohjasakkaa vähän. Sammal päältä puhdasta, alla sakkaa vähän.

Kivet melko liukkaita, päällä ohut levä/sakkakerros.

Lyhyt, melko vuolas, kapea ja rännimäinen koski. Vesi ruskeaa.

yks./100 m ²	I	II	III	yhteensä	g/100 m ²
ahven	2,50	-	-	2,50	149
kivisimppu	21,67	12,50	14,17	48,34	103
				50,84	252
ahven	3 kpl, 129-208 mm, 179 g				
kivisimppu	58 kpl, 124 g				

Vepsänjoki 4, Madekoski (3454625/7214371)

8x25 m =200 m², syv. 0,1-0,8 x 0,4 m, virt. 0,0-1,3 X 0,7 m/s.

Pohja kivikko-louhikko 100 %, pintakiviä 6 %.

Fontinalis dal. 20 %, Hygrohypnum sp. +, Sparganium sp. +, Lysimachia thyrs. +, Caltha pal. +,

Cicuta vir. +, Menyanthes tri. +.

Rihmamaisia viherleviä melko runsaasti hitaassa virrassa (5 %), pohjasakkaa runsaasti.

Sammalessa runsaasti ruskeaa sakkaa varsinkin hitaassa virrassa.

Vesi hyvin ruskeaa, varsin huonokuntoisen näköinen koski (sakkaa, levää).

yks./100 m ²	I	II	III	yhteensä	g/100 m ²
taimen	-	0,50	-	0,50	13
hauki	-	1,00	-	1,00	43
made	0,50	-	-	0,50	19
särki	1,00	0,50	-	1,50	4
kivisimppu	13,00	4,00	10,50	27,50	55
				31,00	134
taimen	1 kpl, 138 mm, 25 g				
hauki	1 kpl, 100 mm, 5 g				
hauki	1 kpl, 247 mm, 80 g				
made	1 kpl, 193 mm, 38 g				
särki	3 kpl, 54-82 mm, 8 g				
kivisimppu	65 kpl, 109 g				

Vepsänjoki 5, Siltakoski (3453121/7214888)

Liite 2.2

12x18 m =216 m², syv. 0,1-0,5 x 0,3 m, virt. 0,0-1,2 X 0,7 m/s.

Pohja kivikko-louhikko 100 %, pintakiviä 2 %.

Fontinalis dal. 35 %, Hygrohypnum sp. 15 %, Equisetum fluv. +, Lysimachia thyrs. +, Caltha pal. +, Cicut vir. +.

Rihmamaisia viherleviä melko runsaasti hitaassa virrassa (5 %), pohjasakkaa runsaasti.

Sammalessa runsaasti ruskeaa sakkaa varsinkin hitaassa virrassa.

Vesi hyvin ruskeaa, varsin huonokuntoisen näköinen koski (sakkaa, levää).

yks./100 m ²	I	II	III	yhteensä	g/100 m ²
taimen	0,46	-	-	0,46	40
hauki	-	0,46	-	0,46	219
made	-	0,46	-	0,46	2
seipi	0,46	-	-	0,46	65
mutu	-	-	0,46	0,46	1
kivisimppu	4,17	3,24	2,31	9,72	29
				12,02	356

taimen	1 kpl, 212 mm, 86 g
hauki	1 kpl, 460 mm, 473 g
made	1 kpl, 87 mm, 4 g
seipi	1 kpl, 252 mm, 141 g
mutu	1 kpl, 3 g
kivisimppu	21 kpl, 63 g

Viitajoki 1

Viitajoki 2

Vepsänjoki 3, Kyllökoski

Vepsänjoki 4, Madekoski

Vepsänjoki 5, Siltakoski